

Kasvun ja oppimisen lautakunta 13.12.2023 § 198

§ 198

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tarkistaminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Askolin-Berggren Anni
Peltonen Anne
Bigos Lucia
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen varhaiskasvatusaikaan liittyviä aikarajoja ja prosenttiosuuksia muutetaan liitteen mukaisiksi 1.8.2024 alkaen TakE-tavoitteen toteuttamiseksi.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmalla toteutetaan ja toimeenpannaan valtuuston päättämän Espoo-tarinan 2017 - 2020 tavoitteita. Ohjelmalla parannetaan systemaattisesti palvelujen järjestämisen ja tuottamisen tuottavuutta, kehitetään johtamista, tehostetaan resurssien käyttöä ja priorisoidaan kaupungin kehittämistä. Valtuusto päätti TakE-ohjelmasta 19.10.2020. Linjauksia ja toimenpiteitä päivitettiin keväällä 2022. Valtuusto on päättänyt päivitetystä ohjelmasta 13.6.2022.

Päivitettyyn ohjelmaan sisältyy tavoite lisätä varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja noin 390 000 eurolla vuosina 2023 - 2025. Ohjelman mukaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja lisätään ottamalla käyttöön yli 20 – enintään 25 tunnin prosentti, joka on 65 % varhaiskasvatuksen enimmäismaksusta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut perustuvat varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin (1503/2016). Asiakasmaksun suuruuteen vaikuttavat lain mukaan mm. perheen koko, tulot ja varhaiskasvatussopimuksella varattu varhaiskasvatusaika. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan osa-aikaisen keskimäärin enintään 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen maksu voi olla enintään 60 % täysimääräisestä 100 % maksusta. Tällä hetkellä 60 % maksun tuntiraja Espoossa on enintään 25 tuntia viikossa.

Kunnallisen ja ostopalveluvarhaiskasvatuksen asiakasmaksu sekä palvelusetelin arvon omavastuuosuus on 0–295 €/kk/lapsi. Maksuihin

tehdään indeksitarkistus joka toinen vuosi. Seuraava tarkistus on tulossa 1.8.2024. Sen vaikutuksesta maksun suuruuteen ei ole vielä tietoa.

Nykytila

Espoossa lapsen varhaiskasvatusaika vaikuttaa asiakasmaksuun seuraavasti:

Varhaiskasvatusaika (h/vko)	Maksuprosentti tulojen ja perheeseen mukaan määritellystä varhaiskasvatuksen täydestä asiakasmaksusta
Vähintään 35 h	100 %
Yli 25 h ja alle 35 h	80 %
Enintään 25 h	60 %

Esiopetuksen, valmistavan opetuksen ja 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen lisäksi varhaiskasvatuksessa olevien lasten maksuprosentit ovat seuraavat:

Maksullinen varhaiskasvatusaika h/vko	Maksuprosentti tulojen ja perheeseen mukaan määritellystä varhaiskasvatuksen täydestä asiakasmaksusta
vähintään 25 h	80 %
yli 15 - alle 25 h	60 %
enintään 15 h	35 %

Esitys muutokseksi

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman yhtenä tavoitteena on lisätä varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja muuttamalla maksuihin vaikuttavia varhaiskasvatusaikarajoja ja niiden prosenttiosuuksia.

Kasvun ja oppimisen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuun ja palvelusetelin omavastuuosuuteen vaikuttavat huoltajan varhaiskasvatussopimuksella varaaman varhaiskasvatusajan tuntirajat ja maksuprosentit ovat seuraavat 1.8.2024 alkaen.

Varhaiskasvatuksessa olevat lapset

Varhaiskasvatusaika (h/vko)	Maksuprosentti tulojen ja perheeseen mukaan määritellystä varhaiskasvatuksen täydestä asiakasmaksusta
Vähintään 35 h	100 %
Yli 20 h - alle 35 h	80 %
Enintään 20 h	60 %

Lapset, jotka ovat esiopetuksen, valmistavan opetuksen ja 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen lisäksi maksullisessa varhaiskasvatuksessa

Maksullinen varhaiskasvatusaika h/vko	Maksuprosentti tulojen ja perheeseen mukaan määritellystä varhaiskasvatuksen täydestä asiakasmaksusta
Yli 20 h	80 %
Enintään 20 h	60 %

Muutoksen vaikutus asiakasmaksutuloihin

Asiakasmaksutuloihin kohdistuvan tavoitteen asettamisen jälkeen eduskunta päätti korottaa varhaiskasvatusmaksuun vaikuttavia perheen tuloarvoja 33 prosenttia 1.3.2023 alkaen. Tuloarvojen korotus pienensi asiakasmaksuja merkittävästi osalla perheistä. Esimerkiksi ns. 0-maksupäätöksen sai noin 36 prosenttia lapsista, kun 0-maksulla olevien lasten osuus oli aiemmin 25 prosenttia. Keskimääräinen asiakasmaksu lasta kohden pieneni 131 eurosta 116 euroon kuukaudessa.

Jotta päästään tavoitteen mukaiseen asiakasmaksutulojen kasvuun, varhaiskasvatusajan viikkotuntirajoja ja maksuprosentteja on muutettava alkuperäistä tavoitetta enemmän. Esityksessä niitä muokattu siten, että Take -ohjelman mukaisen 390 000 euron tulojen lisäyksen olisi mahdollista toteutua.

1.8.2024 asiakasmaksuihin on tulossa indeksitarkistus. Sen ennakoidaan korottavan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja.

Asia käsitellään samansisältöisenä kasvun ja oppimisen lautakunnassa sekä Svenska rum -lautakunnassa.

Lapsivaikutusten arviointi

Lasten, joista ei peritä maksua (0-maksupäätös huoltajan tulojen perusteella), varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutoksella ei ole vaikutusta. Näitä lapsia on noin 5400 eli 36 prosenttia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.

Eniten esitetty muutos vaikuttaa niiden lasten varhaiskasvatusmaksuun, jotka ovat esiopetuksen tai 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen lisäksi maksullisessa varhaiskasvatuksessa. Näistä lapsista suurimmalla osalla maksullinen varhaiskasvatusaika on alle 25 tuntia viikossa.

Maksuprosentin muuttuminen esimerkiksi 60 prosentista 80 prosenttiin korottaa lapsesta perittävää asiakasmaksua enintään 59 euroa kuukaudessa.

Osalla perheistä asiakasmaksun pienikin korotus voi tuoda lisää painetta jo ennestään hankalaan taloudelliseen tilanteeseen. Perheen taloudelliset huolet voivat vaikuttaa myös lapseen ja heijastua varhaiskasvatuksessa lapsen käyttäytymiseen.

Korotus voi joidenkin perheiden kohdalla vaikuttaa lasten osallistumiseen varhaiskasvatukseen.

Korotus voi vaikuttaa lapsen varhaiskasvatusaikaan, jos huoltajalla on mahdollisuus lyhentää varattua aikaa saadakseen pienemmän asiakasmaksun.

Lapsen varhaiskasvatusajan toteuttaminen sekä seuranta varatun mukaisena tulee helpommaksi, jos maksuihin vaikuttavia aikarajoja vähennetään.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Lasten varhaiskasvatuksesta perittävät maksut 1.8.2024 alkaen

Oheismateriaali

Tiedoksi